

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2024. № 4.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.4.16>
УДК 336.71

I. B. Krasnova,

*д. е. н, професор, професор кафедри банківської справи та страхування,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4507-6629>

V. S. Stepanets,

*д. філос. з економіки, заступник директора департаменту дистанційного та
інспекційного моніторингу діяльності банків,*

Фонд гарантування вкладів фізичних осіб

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4752-9465>

A. S. Babenko,

к. е. н., директор, «ТОВ «Терракот ЮА»

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-9240-663X>

ДО ПИТАННЯ ВРЕГУЛЮВАННЯ НЕПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

I. Krasnova,

*Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Banking and
Insurance, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman*

V. Stepanets,

*PhD in Economics, Deputy Director of the Department of Remote and Inspectional
Monitoring of Banks of the Deposit Guarantee Fund,*

A. Babenko,

PhD in Economics, Director, «Terracot UA» LLC

ON THE ISSUE OF RESOLVING INSOLVENCY OF BANKING INSTITUTIONS

У статті досліджено сутність визнання банку неплатоспроможним та його характеристик. Зазначено, що у вітчизняній практиці склалася ситуація, що неплатоспроможний банк – це апріорі банк банкрут, що ліквідується. Визнання неплатоспроможності банку та виведенні його з ринку призводить до негативних наслідків для клієнтів, для фінансового ринку, додаткових фіскальних витрат та підвищення морального ризику. Для мінімізації негативних наслідків, забезпечення фінансової стабільності доцільним є запровадження практики врегулювання (resolution), яке передбачає вживання відповідних заходів спрямованих на запобігання та/або подолання неплатоспроможності. Виокремлено рівні (поточна, критична, надкритична та ліквідаційна), ознаки (фінансові та правові), прояви та причини (внутрішні, зовнішні та криза) неплатоспроможності банку. Розглянуто інструменти врегулювання, що застосовуються в практиці ЄС та які доцільно імплементувати у вітчизняну практику.

The article examines the essence of declaring a bank insolvent and its characteristics. It is noted that in the domestic practice there is a situation where an insolvent bank is a bankrupt bank that is being liquidated a priori. The author presents the criteria for classifying banks as "insolvent" as defined by Ukrainian legislation.

It is proved that the recognition of a bank's insolvency and its withdrawal from the market leads to negative consequences. These include: consequences for customers, which reduces confidence in banks; consequences for the financial market, which can be transmitted through several channels; fiscal costs associated with the expenditure of public funds; and increased moral hazard when banks take excessive risks. To minimize the negative consequences and ensure financial stability, it is advisable to introduce the practice of resolution, which involves taking appropriate measures to prevent and/or overcome insolvency. It is noted that, according to European practice, bank insolvency is manifested primarily in the deterioration of the bank's financial condition. The author emphasizes that insolvency in form should mean restructuring of an insolvent bank, which allows avoiding its liquidation with all the negative consequences.

It is proposed to consider insolvency by the levels of its occurrence, namely: current, critical, supercritical and liquidation. The author distinguishes between financial signs of insolvency which form the prerequisites for deterioration of the financial condition, imbalance of cash flows, and signal the fact of insolvency, and legal signs which record the state of insolvency. The manifestations and causes (internal, external and crisis) of bank insolvency are highlighted. It is argued that insolvency resolution should include measures aimed at preventing and/or overcoming the consequences of the bank's inability to fulfill its functional duties (partially or fully) in any type of insolvency. The author examines the resolution tools used in the EU practice which should be implemented in the national practice and which include the bail-in tool; the sale of business tool; the bridge institution tool; and the asset separation tool.

Ключові слова: *неплатоспроможність, проблемний банк, ліквідація, врегулювання, активи, зобов'язання, фінансовий стан, інструмент врегулювання, фінансова стабільність.*

Keywords: *insolvency, distressed bank, liquidation, resolution, assets, liabilities, financial condition, resolution instrument, financial stability.*

Постановка проблеми. Сучасні умови розвитку економіки України характеризуються значною кількістю чинників, яким притаманні невизначеність та дестабілізуючий характер впливу. Водночас, негативний вплив військових дій, політичних та економічних процесів дисбалансиє фінансову систему, що унеможливорює сталий розвиток економіки та відповідального банкінгу в Україні. Перед банківськими установами постає завдання набуття здатності до виживання та відбиття негативних впливів через можливе зростання рівня ризиків. Наявність потужної банківської системи є ключовою умовою досягнення фінансової стабільності та сталого розвитку економіки. Усі банки перебувають під постійним впливом різнотипних ризиків та не витримуючи умов ведення діяльності на ринку можуть ініціювати (добровільно чи за ініціативою державних регуляторів) вихід з ринку. За таких умов врегулювання неплатоспроможності банків розглядається як чинник запобігання їх банкрутству та ліквідації, що сприяє адаптації банківських

установ до постійних змін та посилює їхню стійкість на ринку та довіру вкладників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У зарубіжній літературі дослідження з питань врегулювання неплатоспроможності банків проводяться вже досить давно. Експерти Світового банку (СБ) досліджували, як різні режими неплатоспроможності та регулювання відносин між кредиторами і боржниками можуть сприяти вирішенню проблеми NPL [1]. Campbell A. [2] дослідив, чим банківська неплатоспроможність відрізняється від інших ситуацій неплатоспроможності та яким є зв'язок між неплатоспроможністю банку та поведінкою вкладників. Важливість такого розуміння зростає в умовах невизначеності, пандемії COVID-19 та війни в Україні. За цих обставин питання гармонізації національного законодавства є надзвичайно важливим (Schillig M. [3]; Euro parliament [4], Valiante [5]). Schillig M. вважає, що всі недоліки можна усунути шляхом калібрування взаємозв'язків таким чином, щоб підвищити статус системи врегулювання неплатоспроможності BRRD/SRM та модернізувати її в Кодексі ЄС про неплатоспроможність [6]. Цей кодекс має бути гармонізований з національними законами про неплатоспроможність компаній та режимами державної допомоги, які необхідно скоротити. Відомий дослідник неплатоспроможності Campbell A., зазначає, що головною перешкодою на шляху до значного прогресу в гармонізації законодавства про неплатоспроможність банків є рішення національних органів нагляду та врегулювання про застосування "спеціального режиму врегулювання" або загального законодавства про неплатоспроможність до всіх компаній [7]. Базельський комітет зазначає, що проблеми в банку повинні ставати тоді предметом занепокоєння органу нагляду, коли порушуються мінімальні пруденційні вимоги і виникає загроза життєздатності установи [8]. N. Veron, Z. Darvas, D. Schoenmaker. у своєму аналізі банківського нагляду за перші вісімнадцять місяців запровадження нових наглядових практик у Європі розглядають питання відокремлення наглядової діяльності та діяльності щодо врегулювання неплатоспроможності фінансових установ від ролі центральних банків як носіїв монетарних повноважень [9]. Серед

вагомих наукових досліджень функціонування проблемних банків та інструментів врегулювання неплатоспроможності здійснювали такі українські науковці, як: Алексєнко Л. [10], Білошапка В. [11], Береславська О. [12], Ількова Н. [13], Ходакевич С. [14], та інші дослідники. Більшість авторів, не розглядає проблематику врегулювання неплатоспроможності, а зосереджує увагу на питаннях виведення неплатоспроможних банків з ринку [15]. При цьому окремі автори не розглядають «неплатоспроможність» як самостійну категорію, інші приділяють увагу правовим аспектам [16].

Водночас, у вітчизняному науковому середовищі й досі точаться дискусії стосовно механізмів, режимів, способів та інструментів врегулювання неплатоспроможності банків, що є базовим підґрунтям для забезпечення фінансової стабільності банківської системи та відновлення довіри до фінансового сектора [17]. Нажаль у вітчизняній науковій спільноті домінують роботи правового характеру щодо банкрутства банків, сутності основних понять та режимів виведення банків з ринку. Разом з тим, в економічній, зокрема фінансовій, теорії та практиці цим питанням не приділяється значна увага.

До того ж економічно-політична ситуація в Україні вимагає пошуку інструментів врегулювання неплатоспроможності, які дозволять вирішувати проблеми неплатоспроможності з мінімальними втратами для суспільства та фінансового ринку.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Розкриття економічної сутності неплатоспроможності банків та європейського досвіду щодо інструментів врегулювання неплатоспроможності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Очищення вітчизняної банківської системи у результаті, якого понад 100 банків було визнано проблемними, а згодом – неплатоспроможними, підвищила увагу науковців та економістів до розуміння сутності поняття неплатоспроможний банк. Термін почали активно використовувати провідні банкіри, економісти, науковці та засоби масової інформації, однак відсутність чіткого розуміння цього поняття зумовлює паніку серед населення та підвищує ризик недовіри населення до банківської

установи, яку назвали проблемною, і в подальшому до банківської системи в цілому.

До негативних наслідків, які можуть настати в разі неплатоспроможності банку та виведенні його з ринку відносимо:

1) Збій для клієнтів неплатоспроможного банку. На стороні активів банку, маємо кредити, де банк виступає посередником від тих, хто має кошти (вкладники), та тими, хто є їх потребує на певні цілі, включаючи проекти (позичальники). Клієнти, які отримали кредити від банку, та встановили відповідні довготривалі відносини з банком можуть стикнутися з певними труднощами, в разі якщо потрібно буде терміново знайти інше джерело для фінансування. На стороні зобов'язань банку, банки мають ліквідні зобов'язання, які виступають як грошові кошти для клієнтів, як засіб платежу. Тому, банкрутство банку може дати збій щодо надання послуг платіжів для вкладників та кредиторів банку, що призводить до зниження рівня їх добробуту.

2) Негативні наслідки для фінансового ринку. Банкрутство банку може мати негативні наслідки для інших банків. Негативні наслідки можуть передаватися по кільком каналах. Перше – через надання та отримання кредитних коштів. Коли банк банкрутує, інший банк який надав банкруту кредит зазнає збитків, це може також викликати ланцюговий ефект банкрутств на фінансовому ринку. Іншим каналом негативних наслідків може стати інформаційний негативний вплив, коли в здорових банках можуть виникати помилкові тривоги, що призводять до відтоку клієнтів, через помилку чи чутки, що банк з проблемами має зв'язки зі здоровим банком. Зазвичай таке може трапитися, коли фінансовий ринок непрозорий з точки зору доступу до інформації про стан банку. Третім каналом може бути так званий терміновий розпродаж активів, який може трапитися, коли розпродаж активів проблемного банку може значно знизити ціни на активи та ціну активів здорових банків, що може призвести до масового розпродажу активів, що запустить спіраль масового термінового розпродажу активів.

3) Фіскальні витрати. Врегулювання та виведення банків з ринку асоціюється з витратами державних коштів, які насамперед можуть виникнути у разі виплати вкладникам з фонду гарантування, коли в фонді кошти майже використані та є їх дефіцит¹.

4) Підвищення рівня морального ризику. В часи системних криз, регулятори змушені надавати допомогу банкам. Ця допомога може бути у вигляді інструментів кредитора останньої інстанції, гарантій для запозичень банку, прямих вливань капіталу. Допомога центробанку може сприяти тому, що банки будуть брати на себе надмірні ризики, що веде до підвищення рівня морального ризику.

Зрозуміло, що неплатоспроможний банк чинить тиск перш за все, на стабільність банківської системи та фінансовий ринок, відповідно цю проблему треба вирішувати: або поновлювати платоспроможність або виводити такий банк з ринку. Коли проблема неплатоспроможності стає настільки критичною, що боржник не може продовжувати свою діяльність мова йде про виведення такого банку з ринку. Припинення діяльності неплатоспроможного банку відбувається у формі ліквідації банку, яка є незворотною в процесі виведення такого банку з ринку.

Нажаль, наразі вітчизняна система врегулювання побудована таким чином, що якщо банк буде визнано неплатоспроможним, то він буде ліквідований. У результаті чого причиняються суттєві збитки державі та вкладникам – як кредиторам, окрім того витрачаються кошти на ліквідаційну процедуру. Приймаючи рішення про майбутнє такого банку регулятор має виходити не тільки з принципу економічної доцільності, а з принципу захисту прав споживачів фінансових послуг. Вважаємо, що при проведенні такого типу політики, НБУ та іншим органам регулювання, варто спиратися на європейські засади та інструменти, в тому числі щодо врегулювання.

¹ Саме так відбулося в Україні під час кризи 2014-2017 років, коли Фонд гарантування вкладів фізичних осіб був змушений позичати кошти в держави, оскільки масштаби кризи були настільки значними, що власного фонду не вистачило, врегулювати банки не вдалося, тому починалася ліквідація та виплата гарантованої суми

Відповідно до європейського досвіду врегулювання (*resolution*) по формі означає реструктуризацію неплатоспроможного банку, що дозволяє уникнути його ліквідації [18]. Врегулювання неплатоспроможності передбачає вживання відповідних заходів спрямованих на запобігання та/або подолання наслідків неможливості виконання банком (частково чи повністю) свої функціональних обов'язків за будь-яких видів неплатоспроможності. Запобігання спрямовано на попередження та раннє виявлення проблем в діяльності банку на етапі формування загроз та ризиків. Подолання та/або раннє реагування передбачає вжиття оперативних заходів впливу для нівелювання загроз на ранніх етапах їх прояву. Тому наразі набуває актуальності питання визначення сутності та інструменті врегулювання неплатоспроможності банків.

У законодавстві України не існує чіткого визначення терміну «неплатоспроможний банк». НБУ у Законі України «Про банки і банківську діяльність» [19] описав ряд підстав, наявність яких дозволяє регулятору віднести банк до категорії неплатоспроможний (рис. 1). НБУ має право віднести банк до категорії неплатоспроможний, якщо банк відповідає хоч одному із критеріїв. Термін «неплатоспроможність» банку було вилучено з національного законодавства аргументуючи це важкістю визначення конкретних економічних підстав такої кваліфікації.

Рішення щодо віднесення банку до категорії неплатоспроможний регулятор має прийняти в будь-який час незалежно від строку перебування банку в категорії проблемних, однак не пізніше ніж через 120 днів з дня визнання банку проблемним.

Неплатоспроможність банку – це неспроможність банку своєчасно та в повному обсязі виконати законні вимоги кредиторів через відсутність коштів або зменшення розміру капіталу банку до суми, що становить менше однієї третини мінімального розміру регулятивного капіталу банку [19]. Дане визначення неплатоспроможності було включено до Закону України "Про банки і банківську діяльність" від 07.12.2000. Виходячи з такого законодавчого підходу, банківські експерти підкреслюють, що статус неплатоспроможного передбачає необхідність

встановлення спеціальних правил, які б дозволили відновити стан банку за допомогою процедур врегулювання, а в разі неможливості цього - ліквідації банку, яка мала б за мету справедливе і впорядковане задоволення вимог кредиторів.

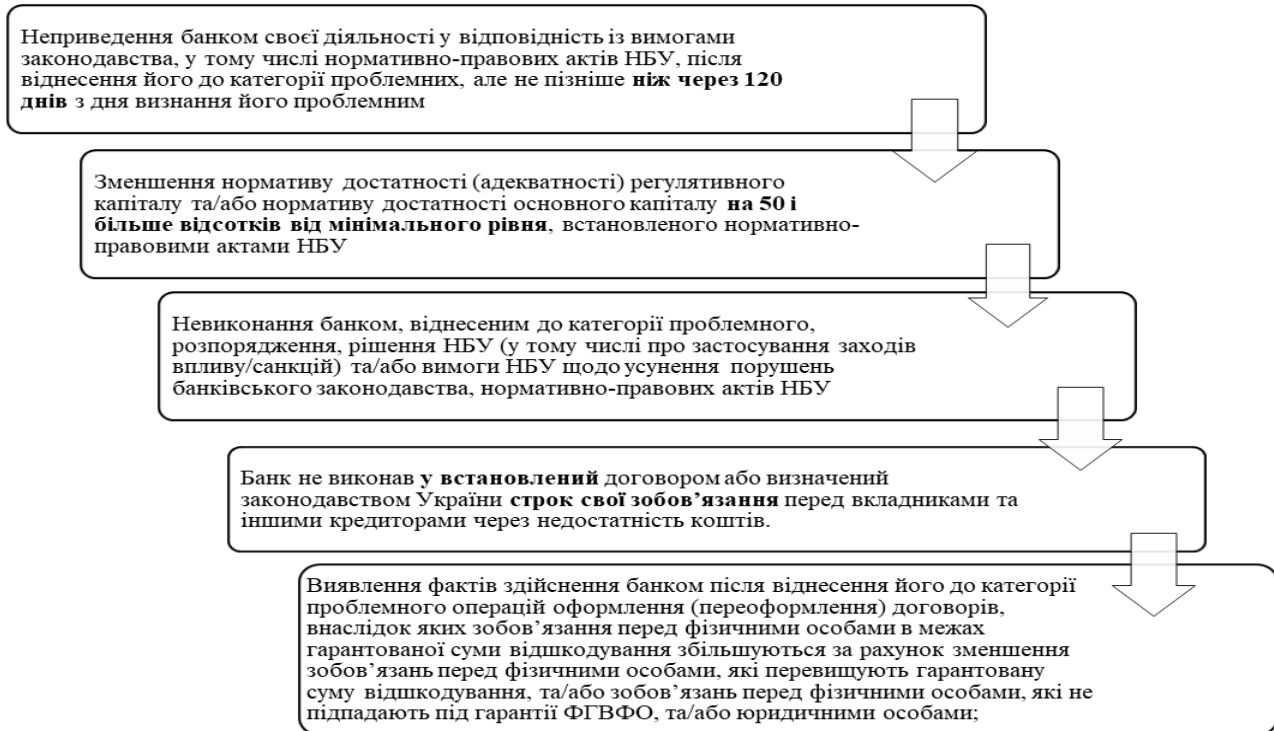

Рис. 1. Критерії віднесення банків до категорії «неплатоспроможний»

Джерело: сформовано авторами на основі [19]

На наш погляд, слушною є думка, що *неплатоспроможність* – є зовнішньою ознакою погіршення фінансового стану [18]. В свою чергу банкрутство є абсолютною неспроможністю (нездатністю) банківської установи задовольнити вимоги кредиторів або виконати обов'язки зі сплати обов'язкових платежів.

Дискусійним є питання, що неплатоспроможність апріорі призводить до застосування ліквідаційної процедури. Так, Законом передбачено наступне: «неплатоспроможний банк - банк, щодо якого Національний банк України прийняв рішення про віднесення до категорії неплатоспроможних у порядку, передбаченому Законом України «Про банки і банківську діяльність» [19]. Як і у випадку проблемного банку критерії мають мали спільного з фінансовим станом банку. Такий підхід до вирішення проблеми врегулювання неплатоспроможності

фактично не передбачає відносин запобігання неплатоспроможності, а зосереджується лише на ліквідації. Таким чином, юридичні підходи до визначення поняття «неплатоспроможний» банк не сприяють кращому розумінню цього поняття, а навпаки, заплутують його та змушують звертатися до суміжних понять.

Проявами неплатоспроможності банку є нестача або потенційна нестача ліквідних активів для покриття зобов'язань перед вкладниками та кредиторами або незбалансованість грошових потоків та/або нестача/потенційна нестача капіталу, спричинена кризою. Погоджуємось з Вовнюк В.А., що з цих проявів, або підстав зарахування банку до категорії «неплатоспроможний банк», лише одна (недостатній розмір капіталу) безпосередньо вказує на незадовільний фінансовий стан банку [20].

Неплатоспроможність банку може бути спричинена внутрішніми та зовнішніми факторами, що призводять до незбалансованості грошових надходжень та відтоків, нестачі ліквідності та втрати капіталу. Водночас, неплатоспроможність може бути спровокована локальною або системною кризою. Слід зазначити, що криза впливає на різні аспекти діяльності банку.

Зокрема, наявність позабалансових зобов'язань, неадекватність ринкових цін на непрацюючі кредити, які мають бути враховані при оцінці вартості непрацюючих кредитів, суперечливість підходів до оцінки вартості банківської діяльності та достатності капіталу, запізніле розпізнавання кризи тощо ускладнюють ідентифікацію та оцінку зобов'язань та активів банку. Керівництво банку вживає антикризових заходів для врегулювання цього виду неплатоспроможності.

Ознаки неплатоспроможності банку можна поділити на фінансові та юридичні. Фінансові формують передумови погіршення фінансового стану, розбалансування грошових потоків, та сигналізують про факт настання неплатоспроможності, тоді як юридичні – фіксують стан неплатоспроможності. До фінансових ознак відносимо: нераціональна структура та недостатній рівень ліквідності; негативна (незбалансована) структура джерел фінансування; збиткова

діяльність; втрата власного капіталу; зупинення платежів та їх невиконання; зростання обсягу проблемних активів (NPL). В узагальненому варіанті фінансові ознаки проявляються у розбалансуванні грошових потоків з усіма наслідками, що з цього випливають. До юридичних ознак пропонуємо відносити: юридично підтверджені факти неможливості виконати грошові зобов'язання, режим тимчасової адміністрації, в тому числі через невиконання вимог НБУ, затвердження та виконання планів врегулювання, наявність рішення НБУ про ліквідацію банку.

Виходячи з різноманіття причин та ознак прояву неплатоспроможності вважаємо доцільно виділити рівні неплатоспроможності банку (рис. 2):

поточна неплатоспроможність – не несе суттєвих загроз діяльності, перманентний, короткостроковий прояв несуттєвих ознак, що не загрожують життєдіяльності банку. Зокрема це, наприклад, може бути: разове порушення лімітів, збитки за результатом діяльності за місяць, тощо;

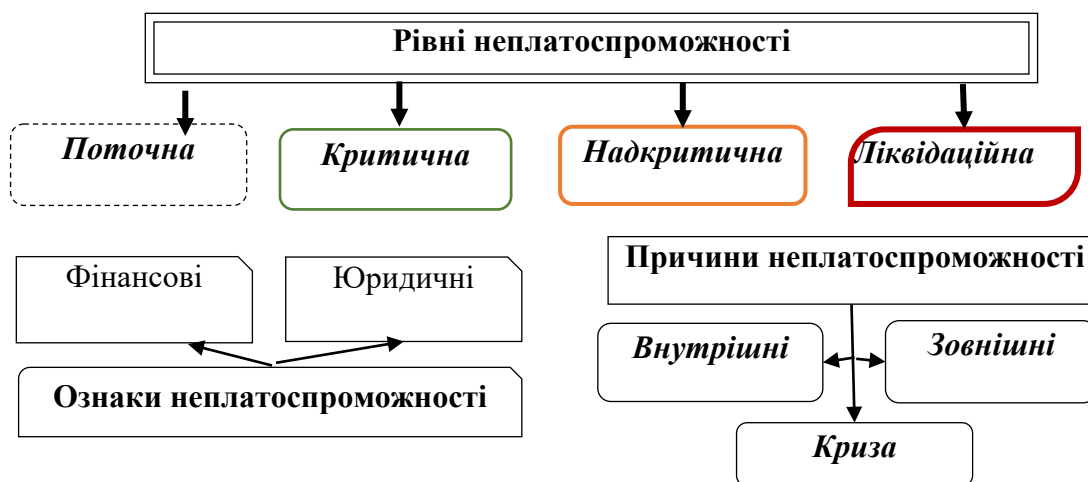

Рис. 2. Рівні, ознаки та причини неплатоспроможності банку

Джерело: складено авторами

критична неплатоспроможність – коли банк допускає порушення вимог щодо капіталу та ліквідності, погіршується якість активів, тенденція на зниження прибутку та зростання витрат, та інші. І найважливіше це наявність несплачених документів клієнтів, затримки виконання їх вимог;

надкритична неплатоспроможність – систематичне порушення нормативів; зростання витрат, в тому числі адміністративних на фоні скорочення прибутків, операційна збитковість, відтік депозитів; зростання простроченої

заборгованості, порушення вимог фінансового моніторингу та комплаєнс ризику. Спостерігається посилення тригерних подій та розкручування ланцюгових реакцій між різними подіями;

ліквідаційна неплатоспроможність – «сміттєва» якість активів, виявлені випадки шахрайства, активне виведення та розкрадання активів, бездіяльність акціонерів та менеджменту щодо усунення проблем та їх наслідків; банк в ліквідації.

Вважаємо, що врегулювання (*resolution*) за суттю означає реструктуризацію неплатоспроможного банку, яка дозволяє уникнути його ліквідації. Тим самим, врегулювання неплатоспроможності передбачає вживання відповідних *заходів* спрямованих на **запобігання та/або подолання** наслідків неможливості виконання банком (частково чи повністю) свої функціональних обов'язків за будь-яких видів неплатоспроможності. Запобігання спрямовано на попередження та раннє виявлення проблем в діяльності банку на етапі формування загроз та ризиків. Подолання та/або раннє реагування передбачає вжиття оперативних заходів впливу для нівелювання загроз на ранніх етапах їх прояву.

Невживання відповідних заходів щодо відновлення платоспроможності суттєво погіршує фінансову стійкість банку, веде до послаблення банку, нездатності продовжувати діяльність, неплатоспроможності, банкрутству та ліквідації. Оскільки в цілому, поняття неплатоспроможності не враховує конкретних уточнень стану банку, то назване поняття варто розглядати як узагальнююче, видами якої, на наш погляд, є такі: відновлення (*recovery*), проблемність, неплатоспроможність і спроба врегулювання та вибору способу виведення (*resolution plans*), банкрутство, ліквідація та криза.

НБУ, виходячи з досвіду, знань та аналізу інформації, може застосовувати професійні судження для оцінювання фінансового стану банку та ризиків, що пов'язані з його діяльністю. Таким чином, процедура врегулювання неплатоспроможності банку є особливим режимом, спрямованим на відновлення платоспроможності банків за допомогою спеціальних інструментів, які потребують спеціальних правових норм [21, с. 8]. Після всіх кризових подій

одним із головних питань порядку денного регуляторів буде подальша гармонізація національних законодавств про неплатоспроможність банків та поширення режиму врегулювання BRRD на всі банкрутства банків. Подальша консолідація значно зменшить складність, підвищить прозорість і легітимність інституту врегулювання неплатоспроможності.

Інструмент врегулювання – це інструмент який застосовується до неплатоспроможного банку органом врегулювання, інший ніж «ліквідація банку з виплатою гарантованої суми вкладникам». Іншими словами, це інструмент врегулювання неплатоспроможності банку, який не передбачає ліквідацію установи та виплати вкладникам, а передбачає проведення певних дій з метою досягнення цілей врегулювання – забезпечення фінансової стабільності та захисту інтересів вкладників.

Директива 2014/59/ЄС BRRD Європейського Парламенту та Ради Європи встановила рамкові положення щодо оздоровлення та виведення з ринку кредитних установ та інвестиційних фірм, істотно розширила набір доступних інструментів із врегулювання [22]. Єдині гармонізовані правила базуються на трьох фундаментальних стовпах: Єдиний наглядовий механізм (SSM), Єдиний механізм врегулювання (SRM), Система гарантування банківських вкладів (DGS), які у квітні 2023 року були посилені прийняттям документу 52023DC0225 «Про перегляд системи антикризового управління та страхування депозитів, що сприяє завершенню створення Банківського союзу» [23].

Вважаємо, що наразі у вітчизняній практиці діє неоднозначний з точки зору справедливості механізм виведення неплатоспроможних банків з ринку, а подальші відносини між такими банками і вкладниками є суперечливими. Особливий порядок функціонування банків, що зазнали труднощів, який не сприяє їхньому оздоровленню, непрозора та нечітка процедура визнання банків проблемними, а також спеціальний, позасудовий порядок ліквідації банків, не додають довіри до банківських установ з боку громадян. Україні на шляху євроінтеграції потрібно вже зараз врахувати всі основні моменти та імплементувати й гармонізувати вітчизняне законодавство до європейської

практики [18, 24]. Тому вважаємо за необхідно розглянути досвід європейських країн в основі якого лежить BRRD.

В ЄС питаннями щодо врегулювання банків займається Єдиний орган врегулювання, який був створений як інституція для забезпечення застосування врегулювання в межах банківського простору ЄС і який складається з Single resolution Board (SRB, Єдиного правління з врегулювання) та Національних органів врегулювання (NRA, National Resolution Authority). Положення щодо єдиного механізму врегулювання та Директива з оздоровлення та врегулювання банків надають Єдиному органу з врегулювання та Національним органам врегулювання спеціальні повноваження та інструменти врегулювання для того, щоб установи в їх компетенції підлягали врегулюванню. В термінології Єдиного органу з врегулювання в ЄС присутні такі чотири інструменти як:

- 1) інструмент конвертації зобов'язань в капітал (The bail-in tool)
- 2) інструмент продажу бізнесу (The sale of business tool)
- 3) інструмент перехідного банку (The bridge institution tool)
- 4) інструмент відокремлення активів (The asset separation tool)

Інструмент конвертації зобов'язань в капітал дозволяє списати, зменшити та/або конвертувати інструменти капіталу та придатні до конвертації зобов'язання для поглинання збитків та докапіталізації установи. Інструмент може використовуватися самостійно при відкритому врегулюванні банку (open bank resolution), мається на увазі, коли банк ще веде нормальну діяльність, «живий» банк. В цьому випадку, основною ціллю є відновлення капіталу та нормативів капіталу щодо 1рівня (CET 1), що сприятиме збереженню довіри ринку, забезпечуючи продовження діяльності банківської установи та діючої банківської ліцензії. Інструмент конвертації в діючому банку спирається на умову, що установа буде відновлена до рівня фінансової стійкості та довготривалої життєздатності. Даний інструмент може бути використаний в комбінації з іншими інструментами з ціллю підтримки запровадження цих інструментів.

Інструмент продажу бізнесу дозволяє установі, яка здійснює врегулювання продати всі чи частину активів одному чи кільком покупцям без згоди акціонерів чи будь-яких третіх осіб. Визначення щодо слова «продаж» в дефініції цього інструменту є умовним та в рамках цього інструмент розподіляються на два типи транзакцій. Перша – угода з акціями: продаж акцій чи інших інструментів власності покупцю чи покупцям; друга – угода з активами: передавання активів, прав та зобов'язань неплатоспроможної установи до так званого «покупця», в цьому типі транзакції визначення покупець номінальне, оскільки разом з активами він приймає і зобов'язання установи. Інструменти можуть використовуватися як самостійно, так і в комбінації з іншими інструментами врегулювання. Хоча цей інструмент забезпечує ринкове вирішення врегулювання у відповідь на кризу, він ґрунтується на факторі наявності покупців.

Інструмент перехідного банку дозволяє органу врегулювання передавати інструменти права власності (акції), чи активи, права чи зобов'язання неплатоспроможної установи до перехідної новоствореної установи без згоди акціонерів чи третіх осіб. Механізм подібний до механізму злиття та поглинання, за рахунок чого передавання до перехідного банку відбувається під час врегулювання, в той час як операційна складова передачі може зайняти більше часу. Ті активи, зобов'язання, які передаються вибираються з метою підтримання критичних функцій банку, в той час як решта активів та зобов'язань ліквідуються за звичайною процедурою для органу врегулювання. Перехідний банк це тимчасовий захід для забезпечення цілей врегулювання перед знаходженням приватного інвестора на покупку такої установи. Такий інструмент може застосовуватися як самостійно, так і в комбінації з іншими інструментами врегулювання. Час на який створюється перехідний банк складає не більше двох років, хоча за певних умов даний термін може бути продовжений на строк від одного року і більше.

Інструмент відокремлення активів дозволяє органу врегулювання передати активи, права та зобов'язання з неплатоспроможної установи або перехідного

банку до установи з управління активами (asset management vehicle) без згоди акціонерів або третіх осіб. Зазвичай, цей інструмент використовується для того, щоб відокремити непрацюючі активи неплатоспроможного банку передавши їх до установи, яка може ефективно ними управляти. Установа з управління активами може управляти отриманими активами з метою максимізації їх вартості через можливий продаж чи впорядковану ліквідацію. Відповідно, даний інструмент може бути використаний як і інші інструменти врегулювання самостійно або їх поєднанням.

Можемо зробити висновок, що серед чотирьох інструментів, які використовує ЄС, можливі їх комбінації, також зрозумілим є факт гнучкості інструментарію, який може бути використано для більш ефективного врегулювання. Слід відзначити, що інструмент конвертації зобов'язань в капітал з'явився відносно недавно, в 2014 році разом із прийняттям Директиви щодо оздоровлення та врегулювання банків (BRRD 59), як відповідь на виклики банківської кризи для зменшення використання державних фінансів.

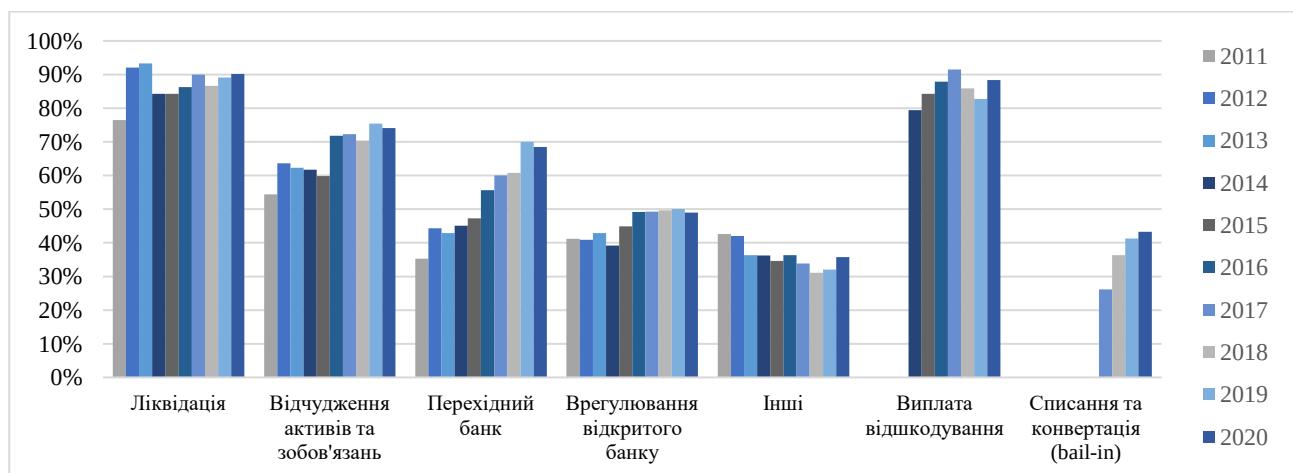

Рис. 3. Динаміка наявних інструментів врегулювання 2011-2020
Джерело: складено авторами на основі статистики IADI² [25]

На рисунку 3 зображено відсоток країн, які входили до дослідження IADI³, та які використовують вищезазначені інструменти врегулювання по роках з 2011 по 2020. Можемо зробити висновок, що використання таких інструментів як ліквідація, врегулювання відкритого банку, та виплата гарантованого

² Міжнародна асоціація страхувальників вкладів була створена 6 травня 2002 року з метою обміну досвідом страхування вкладів зі світом та сприяння стабільності фінансових систем як стандартного встановника страхування вкладів із глобальним розширенням членства.

³ Кількість країн, які входили до дослідження варіювалася в межах років

відшкодування протягом аналізованого періоду 2011-2020 роках мають сталу практик застосування та знаходяться майже на однаковому рівні. Натомість інструменти відчуження активів та зобов'язань, перехідний банк та інструмент списання та конвертації мають позитивну динаміку. В 2020 році використання інструменту відчуження активів та зобов'язань становило 75% проти 60% п'ятьома роками раніше, в 2015 році, що свідчить про різке зростання використання даного інструменту країнами, які входили до дослідження IADI. Також зросла можливість використання інструменту перехідного банку – з 45% в 2014 до 70% в 2019 році. З 2017 році в країнах-респондентах було закріплено використання нового інструменту – списання та конвертації (інструмент з'явився в 2014 році з прийняттям Директиви BRRD 59), відповідно рівень його використання зріс з 26% в 2017 до 43% в 2020 році. В цілому, наведена статистика свідчить що інструменти врегулювання помітно змінюються та еволюціонують. Хоча ліквідація та виплати все ще використовуються та домінують, проте додаються додаткові механізми, які пропонуються переважно як варіанти інструментів, які органи врегулювання повинні враховувати при врегулюванні банків.

Щодо української практики використання інструментів врегулювання то відповідно до статті 39 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» існують наступні способи врегулювання []:

- 1) ліквідація банку з відшкодуванням з боку Фонду коштів за вкладками фізичних осіб у порядку, встановленому цим Законом;
- 2) ліквідація банку з відчуженням у процесі ліквідації всіх або частини його активів і зобов'язань на користь приймаючого банку;
- 3) відчуження всіх або частини активів і зобов'язань неплатоспроможного банку на користь приймаючого банку з відкликанням банківської ліцензії неплатоспроможного банку та подальшою його ліквідацією;
- 4) створення та продаж інвестору перехідного банку з передачею йому активів і зобов'язань неплатоспроможного банку і подальшою ліквідацією неплатоспроможного банку;

5) продаж неплатоспроможного банку інвестору.

Крім того, статтею 41/1 передбачена участь держави у врегулюванні у способи: ліквідація банку з відчуженням у процесі ліквідації всіх або частини його активів, відчуження всіх або частини активів і зобов'язань неплатоспроможного банку, створення та продаж інвестору перехідного банку, продаж неплатоспроможного банку.

Також, при реалізації способу врегулювання продаж банку в цілому (в т.ч. за участю держави) можливий обмін зобов'язань банку на акції додаткової емісії, фактично це конвертація депозитів в капітал банку. Практика їх застосування розглянута авторами в попередніх дослідженнях [24].

Чому так важливо, щоб способом виведення банків з ринку була не ліквідація? Ліквідація не є найкращим способом виведення банку з ринку. Активи протягом періоду ліквідації мають чітку та природну тенденцію до знецінення (фізичне руйнування, рейдерство, психологічний фактор припинення обслуговування кредитної заборгованості позичальників при банкрутстві банку), крім того, існують витрати на адміністрування процедури ліквідації. Для кредиторів та вкладників завжди кращим варіантом будуть способи врегулювання неплатоспроможності банку, оскільки активи фактично не знецінюються (наразі тимчасова адміністрація, тобто період протягом якого можна реалізувати спосіб виведення банку з ринку, складає максимум два місяці з моменту віднесення банку до категорії неплатоспроможних), а відповідно більше вимог вкладників буде покрито.

Висновки. Проблеми проведення процедур ліквідації та врегулювання неплатоспроможності банківських установ і нормативне забезпечення цього процесу залишаються мало дослідженими. В статті розглянуто сутність неплатоспроможності банків, розкрито причини, ознаки та причини неплатоспроможності. Доведено необхідність впровадження у вітчизняну практику підходу врегулювання, метою якого є, перш за все, посилення фінансової стабільності та зменшення потенційної потреби в державній підтримці банківського сектору. Крім того важливо забезпечити його так, щоб пересічні

клієнти не помічали жодних змін у повсякденному банківському бізнесі, навіть якщо їхній банк потрапляє у скрутне становище.

Неплатоспроможність зумовлює припинення діяльності банку та ліквідацію, тільки у тому випадку, коли не вживаються необхідні упереджувальні, превентивні та антикризові заходи щодо оперативного усунення проблем та/або антикризового управління. Їх реалізація можлива за допомогою певних інструментів врегулювання. Реалізація інструментів (способів) врегулювання неплатоспроможності банків, які відмінні від ліквідації, є дієвим механізмом збереження коштів кредиторів, оскільки убезпечує активи банку від знецінення, втрати в процесі ліквідації. Рішення якого підходу слід дотримуватися в кожному випадку, є прерогативою національних регулятивних органів, і передбачає збалансоване дотримання цілей врегулювання відповідно до характеру і обставин конкретного випадку

Вітчизняна практика врегулювання неплатоспроможності банків має бути гармонізована до вимог Європейської директиви щодо уточнення визначення поняття, дотримання принципів та цілей врегулювання. Інструменти врегулювання повинні включати продаж бізнесу або акцій установи в режимі врегулювання неплатоспроможності, створення бридж-установи, виділення продуктивних активів від знецінених або проблемних активів установи, що знаходиться на межі банкрутства, і списання або конвертацію зобов'язань акціонерів і кредиторів установи, що знаходиться на межі банкрутства.

Література

1. How Insolvency and Creditor-Debtor Regimes Can Help Address Nonperforming Loans. World Bank Group. Washington, D. C., 2021. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/163151612172227669/pdf/How-Insolvency-and-Creditor-Debtor-Regimes-Can-Help-Address-Nonperforming-Loans.pdf> (Last accessed: 26.01.2024).

2. Campbell A. Bank insolvency and the interests of creditors. *Journal of Banking Regulation*. 2006. Vol. 7. P. 133–144. DOI: <https://doi.org/10.1057/palgrave.jbr.2340009> (Last accessed: 16.02.2024).

3. Schillig M. EU bank insolvency law harmonisation: What next? *International Insolvency Review*. 2021. Vol. 30. Iss. 2. P. 239–266. DOI: <https://doi.org/10.1002/iir.1413> (Last accessed: 26.01.2024).

4. Deslandes J., Magnus M. Further harmonising EU insolvency law from a banking resolution perspective? Briefing / European Parliament. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/614514/IPOL_BRI\(2018\)614514_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/614514/IPOL_BRI(2018)614514_EN.pdf) (Last accessed: 26.02.2024).

5. Valiante D. Harmonising Insolvency Laws in the Euro Area: Rationale, Stocktaking and Challenges. What role for the Eurogroup? CEPS Special Report. 2016. No. 153, URL: https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/resources/docs/ipol_stu2016574428_en.pdf (Last accessed: 23.01.2024).

6. Schillig M. The (Il-)Legitimacy of the EU Post-Crisis Bailout System. King's College London Law School Research Paper. 2018. No. 2018. DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3202118> (Last accessed: 26.02.2024).

7. Campbell A. Issues in Cross-Border Bank Insolvency: The European Community Directive on the Reorganization and Winding-Up of Credit Institutions. IMF. 2003. URL: <https://www.elibrary.imf.org/display/book/9781589063341/ch026.xml> (Last accessed: 26.02.2024).

8. Руководство для органов банковского надзора по работе со слабыми банками (Базельский комитет по банковскому надзору. Отчет Группы по работе со слабыми банками. Базель, Швейцария, март 2002 г.) — Режим доступа: http://www.orioncom.ru/demo_bkb/npsndoc2/03-baz.htm.

9. Nicolas Veron, Zsolt Darvas, Dirk Schoenmaker. Reforms to the European Union Financial Supervisory and Regulatory Architecture and Their Implications for Asia. ADBI Working Papers. 2016. No. 615. 29 p. URL: <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/212176/adbi-wp615.pdf> (Last accessed: 12.01.2024).

10. Alekseyenko L. Solving the insolvency of troubled banks: a theoretical and applied aspect. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 2023. Volume 8. № 4, pp. 228 – 232. URL: <http://ujae.org.ua/vregulyuvannya-neplatospromozhnosti-problemnyh-bankiv-teoretyko-prykladnyj-aspekt/> (Last accessed: 22.11.2023).

11. Білошапка В.С., Демченко В.О. Актуальні питання запобігання неплатоспроможності банків в контексті фінансової безпеки та фінансової стійкості. *Наукові перспективи*. Сер.: Економіка. №9(39).202. с. 298-310. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/6520/6553> (дата звернення: 25.10.2023).

12. Береславська О. І. Банківський сектор України: аналіз чинників неплатоспроможності, банкрутства та ліквідації банків. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Сер. Економіка. 2023. № 29 (57). С.43–49. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Economy/article/view/3831/3478> (дата звернення: 25.01.2024).

13. Ількова Н.В. Сутність банкрутства підприємств у контексті визначення їхньої фінансової неспроможності. *Економічний простір*. 2017. №128. С.51-61. URL: <http://prostir.pdaba.dp.ua/archive/128/8.pdf> (дата звернення: 25.10.2023).

14. Ходакевич С. І., Щеглюк М.С., Озадовський О. М., Стрижак А. П., (2023) Ознаки визнання проблемного та неплатоспроможного банку. *Вчені записки*. 2023. №3. С. 266-277. URL: https://drive.google.com/file/d/1OhQ9HMwFcZP6a_9kGZ7thlgLFkbefX_c/view (дата звернення: 25.12.2023).

15. Гаркавенко В.І., Шаповал Ю.І «Очищення» банківського сектору в Україні: ціна для суспільства та держави. *Український соціум*. 2017. № 1. С. 108-123. URL: https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2017/01/108-123_no-1_vol-60_2017_UKR.pdf (дата звернення: 25. 01.2024).

16. Возняковська К. До питання про правову модель режиму неспроможності банківських установ. *Підприємництво, господарство та право*.

Господарське право і процес. 2018. № 8. С. 49-54. URL: <http://www.pgpr-journal.kiev.ua/archive/2018/8/11.pdf> (дата звернення: 26.12.2023).

17. Степанець В.С., Краснова І.В. Способи врегулювання неплатоспроможності банків в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки.* (Index Copernicus, Google Scholar) 2023. №6 (324). С. 95-102. DOI <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-324-6-15> (дата звернення: 11.03.2024)

18. Краснова І. В., Степанець В.С. Євроінтеграційні імперативи врегулювання неплатоспроможності банків в Україні. *Бізнес Інформ.* 2023. № 8. С. 217–228. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-8-217-228> (дата звернення: 11.03.2024)

19. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III: станом на 26.12.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення: 11.03.2024).

20. Вовнюк В. А. Поняття «банківська неплатоспроможність». *Юридичний науковий електронний журнал.* 2021. № 5. С. 134–136. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-5/31> (дата звернення: 16.02.2024).

21. Чернадчук В.Д. Правове регулювання неплатоспроможності банків: навч. посіб. /Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. 230 с.

22. Directive 2014/59/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 establishing a framework for the recovery and resolution of credit institutions and investment firms [...], OJ L 173, 12.6.2014, 190; as amended by Directive (EU) 2017/1132 of the European Parliament and of the Council of 14 June 2017, OJ L 169, 30.6.2017, 46; Directive (EU) 2017/2399 of the European Parliament and of the Council of 12 December 2017, OJ L 345, 27.12.2017, 96; Directive (EU) 2019/879 of the European Parliament and of the Council of 20 Mai 2019, OJ L 150, 7.6.2019, 296. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0059> (Last accessed: 26.02.2024).

23. Resolution planning in the Single Resolution Mechanism. Special Report / European Court of Auditors. 2021. https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_01/SR_Single_resolution_mechanism_EN.pdf (Last accessed: 22.12.2023).

24. Степанець В.С., Краснова І.В. Способи врегулювання неплатоспроможності банків в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2023. №6 (324). С. 95-102. DOI <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-324-6-15> (Last accessed: 22.02.2024).

25. International Association of Deposit Insurers (IADI) Deposit Insurance Surveys. URL: <https://www.iadi.org/en/research/data-warehouse/deposit-insurance-surveys/> (Last accessed: 15.02.2024).

26. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23.02.2012 № 4452-VI: станом на 26.12.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4452-17> (дата звернення: 11.03.2024).

References

1. World Bank Group (2021), “How Insolvency and Creditor-Debtor Regimes Can Help Address Nonperforming Loans”, available at: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/163151612172227669/pdf/How-Insolvency-and-Creditor-Debtor-Regimes-Can-Help-Address-Nonperforming-Loans.pdf> (Accessed 26.01.2024).

2. Campbell, A. (2006), “Bank insolvency and the interests of creditors”, *Journal of Banking Regulation*, vol. 7, pp. 133-144. DOI: <https://doi.org/10.1057/palgrave.jbr.2340009>

3. Schillig, M. (2021), “EU bank insolvency law harmonisation: What next?”, *International Insolvency Review*, vol. 30, iss. 2, pp. 239-266. DOI: <https://doi.org/10.1002/iir.1413>

4. Deslandes, J. and Magnus, M. (2018), “Further harmonising EU insolvency law from a banking resolution perspective? Briefing”, European Parliament, available at: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/614514/IPOL_BRI\(2018\)614514_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/614514/IPOL_BRI(2018)614514_EN.pdf) (Accessed 26.02.2024).

5. Valiante, D. (2016), "Harmonising Insolvency Laws in the Euro Area: Rationale, Stocktaking and Challenges. What role for the Eurogroup?", CEPS Special Report, vol. 153, available at: https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/resources/docs/ipol_stu2016574428_en.pdf (Accessed 23.01.2024).
6. Schillig, M. (2018), "The (Il-)Legitimacy of the EU Post-Crisis Bailout System", King's College London Law School Research Paper, vol. 18. DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3202118>
7. Campbell, A. (2003), "Issues in Cross-Border Bank Insolvency: The European Community Directive on the Reorganization and Winding-Up of Credit Institutions", IMF, available at: <https://www.elibrary.imf.org/display/book/9781589063341/ch026.xml> (Accessed 26.02.2024).
8. Basel Committee on Banking Supervision (2002), "Guidance for banking supervisors on dealing with weak banks", available at: http://www.orioncom.ru/demo_bkb/npsndoc2/03-baz.htm (Accessed 25.01.2024).
9. Veron, N. Darvas, Z. and Schoenmaker, D. (2016), "Reforms to the European Union Financial Supervisory and Regulatory Architecture and Their Implications for Asia", ADBI Working Papers, vol. 615, available at: <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/212176/adbi-wp615.pdf> (Accessed 12.01.2024).
10. Alekseyenko, L. (2023), "Solving the insolvency of troubled banks: a theoretical and applied aspect", Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology, vol. 8, no. 4, pp. 228-232, available at: <http://ujae.org.ua/vregulyuvannya-neplatospromozhnosti-problemnyh-bankiv-teoretyko-prykladnyj-aspekt/> (Accessed 22.11.2023).
11. Biloshapka, V.S. and Demchenko, V.O. (2023), "Topical issues of banking insolvency prevention in the context of financial security and financial stability", Naukovi perspektyvy. Ser.: Ekonomika, vol. 9 (39).202, pp. 298-310, available at: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/6520/6553> (Accessed 25.10.2023).
12. Bereslavs'ka, O.I. (2023), "Banking sector of Ukraine: analysis of factors of insolvency, bankruptcy and liquidation of banks", Naukovi zapysky Natsional'noho

universytetu «Ostroz'ka akademiia». Ser. Ekonomika, vol. 29 (57), pp. 43-49, available at: <https://journals.oa.edu.ua/Economy/article/view/3831/3478> (Accessed 25.01.2024).

13. Il'kova, N.V. (2017), "The essence of bankruptcy of enterprises in the context of determining their financial insolvency", *Ekonomichnyy prostir*, vol. 128, pp. 51-61, available at: <http://prostir.pdaba.dp.ua/archive/128/8.pdf> (Accessed 25.10.2023).

14. Khodakevych, S.I. Schehliuk, M.S. Ozadovs'kyj, O.M. and Stryzhak, A.P. (2023), "Signs of recognizing a troubled and insolvent bank", *Oznaky vyznannia problemnoho ta neplatospromozhnoho banku. Vcheni zapysky*, vol. 3, pp. 266-277, available at: https://drive.google.com/file/d/1OhQ9HMwFcZP6a_9kGZ7thlgLFkbefX_c/view (Accessed 25.12.2023).

15. Harkavenko, V.I. and Shapoval, Yu.I (2017), "'Cleaning" of the banking sector in Ukraine: the price for society and the state", *Ukrains'kyj sotsium*, vol. 1, pp. 108-123, available at: https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2017/01/108-123__no-1__vol-60__2017__UKR.pdf (Accessed 25. 01.2024).

16. Vozniakovs'ka, K. (2018), "To the question of the legal model of the insolvency regime of banking institutions", *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo ta pravo. Hospodars'ke pravo i protses*, vol. 8, pp. 49-54, available at: <http://www.pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/8/11.pdf> (Accessed 26.12.2023).

17. Stepanets', V.S. and Krasnova, I.V. (2023), "Ways of settling the insolvency of banks in Ukraine", *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. Ekonomichni nauky*, vol. 6 (324), pp. 95-102. DOI <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-324-6-15> (Accessed 11.03.2024).

18. Krasnova, I.V. and Stepanets', V.S. (2023), "European integration imperatives for resolving bank insolvency in Ukraine", *Biznes Inform*, vol. 8, pp. 217-228. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-8-217-228>

19. Verkhovna Rada of Ukraine (2000), The Law of Ukraine "About banks and banking activities", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (Accessed 11.03.2024).

20. Vovniuk, V.A. (2021), "The concept of "bank insolvency"", *Yurydychnyy naukovyy elektronnyy zhurnal*, vol. 5, pp. 134-136. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-5/31>

21. Chernadchuk, V.D. (2007), *Pravove rehuliuвання neplatospromozhnosti bankiv* [Legal regulation of bank insolvency], VTD «Unyversytets'ka knyha», Sumy, Ukraine.
22. European Parliament and of the Council (2019), “Directive 2014/59/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 establishing a framework for the recovery and resolution of credit institutions and investment firms [...], OJ L 173, 12.6.2014, 190; as amended by Directive (EU) 2017/1132 of the European Parliament and of the Council of 14 June 2017, OJ L 169, 30.6.2017, 46; Directive (EU) 2017/2399 of the European Parliament and of the Council of 12 December 2017, OJ L 345, 27.12.2017, 96; Directive (EU) 2019/879 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2019, OJ L 150, 7.6.2019, 296”, available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0059> (Accessed 26.02.2024).
23. European Court of Auditors (2021), “Resolution planning in the Single Resolution Mechanism. Special Report”, https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_01/SR_Single_resolution_mechanism_EN.pdf (Accessed 22.12.2023).
24. Stepanets', V.S. and Krasnova, I.V. (2023), “Ways of settling the insolvency of banks in Ukraine”, *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. Ekonomichni nauky*, vol. 6 (324), pp. 95-102. DOI <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-324-6-15>
25. International Association of Deposit Insurers (IADI) Deposit Insurance Surveys (2024), “Deposit Insurance Surveys”, available at: <https://www.iadi.org/en/research/data-warehouse/deposit-insurance-surveys/> (Accessed 15.02.2024).
26. Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine “About the system of guaranteeing deposits of individuals”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4452-17> (Accessed 11.03.2024).

Стаття надійшла до редакції 15.04.2024 р.